

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Nostror[um] Christianor[um] sententiae co[n]tra uoluptates c. xxi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

enim de hac re inter sapientissimos quosque viros sumus placidissimusque consensus: ut iam omnes unanimiter, & uno ore confirmant pestiferam esse omnem uoluptatem, & eam præsertim, quæ ueneris rebus inest, maxime letalem: sive illo foedisimo Epicuro patrono, atque assertore uoluptatû excepto, qui nedum sapiens sed nec satis quidem uir habitus est a sapientibus.

Nostrorum Christianorum sententiæ contra uoluptatem. Cap. XXI.

Sed iam planè satis in exprobranda corporis uoluptate Ethnicorum sententiis immorati sumus: superest modo, si uacat audire, ut omisis his, ex nostris etiam philosophis Christianis aduersus hanc eandem spurcisimam uoluptatem sententiâ afferamus, quæ selectæ ex multis delectare sanè potius, quam lassare legentem possint. Et ut ab eloquentissimis incipiamus Lactantii Firmiani irridentem Aristippi de uoluptate sententiâ audiamus. Aristippo inquit ne respondendum quidè duco: quem corporis semper uoluptatem tuentem, nihilque aliud quàm uentri, & ueneri seruientem, nemini dubium est hominem non fuisse. Sic enim uixit, ut nihil inter eum, pecudemque distaret, nisi unum, quod loquebatur. Quod si asino, aut sui, aut cani, facultas loquendi tribuatur: quærasque ab his, quid sibi uelint, quum fœminas tam rabide consecretur, ut uix diuelli quæant: cibos etiam potumque negligant: cur etiam alios mares uolenter abigant, aut ne uicti quidem subsistant: sed à fortioribus contriti, eo magis insectentur: cur nec imbres, nec frigora pertimescant, laborem suscipiant, periculum non reculent: quid aliud respondebunt: nisi summum bonum esse corporis uoluptatè: eaque se appetere, ut afficiantur suauissimis sen-

DE MOLESTIIS CONIV.

sibus: eosq; esse tanti, ut assequendorum causa, nec laborem sibi ullum, nec uulnera, nec mortem recusandam putent: Quid uero ipsemet Lactantius de uoluptate sentiat paulo inferius declarat: ponens summum illud bonum, quod philosophi olim in hac uita malæ querebant, non esse in uoluptatibus, (ut Epicurus) sed in carentia potius uoluptatis. Hoc uno (inquit) beati esse in hac uita possumus: si minime beati esse uideamur: si fugientes illecebras uoluptatum, soli uirtuti seruientes, in laboribus, miserisq; uiuamus: quæ sunt exercitia, & corroboramenta uirtutum. Id quibusdam durum uidetur fortassis, & illis maxime, qui & si christiano nomine censentur: re uera tamen Epicurei sunt magis, quam christiani. His etenim nemo unquam poterit persuadere, quæquam in miseris positum posse dici felicem: & miseris uolo pacto esse, quos fortunatos, & foelices uulgo dicimus. Sed de hoc alias, reuertamur unde digressi sumus, & post Lactantium, Seuerinum, Boetium doctissimum, atq; sanctissimum uirum subnectamus: qui & ipse ualde se hoc uoluptas omnis.

Stimulos agit furentes,

Apiumq; par uolantum,

Vbi grata mella fudit,

Fugit, & nimis tenaci.

Ferit ista corda morsu,

Apertius uero idem soluta oratione confirmat. Appetentia (inquit) uoluptatum plena est satietatis, satietas penitentię. Fraud diuersum sentit ab hoc Bedas presbyter qui ait Breuis est uoluptas fornicationis: sed perpetua poena fornicantibus. Nec illud quidem prætermittam quod Diuus quoq; Hieronymus diuino ore contra hanc eandem pestem diuersis scriptis infremuit. O quam acerbus, ait est fructus luxuriæ, amarior felle, crudelior gladio. Libido enim transacta semper sui reliquit

poenit

poenitentiam: lassatur, & nunquam satiatur: extincta reac-
 cenditur: usu crescit, & deficit, nec rationi paret, quæ impe-
 tu ducitur. Et rursus alibi. Luxuria, inquit, corpus des-
 truit, causatur homicidia, memoriam hebetat, cor auo-
 fert, oculos utriusque hominis excæcat: & præ cæteris cri-
 minibus iram Dei prouocat. Clamat item alio loco. O
 ignis infernalis luxuria, cuius materia gula est, cuius flam-
 ma superbia, cuius scintillæ praua colloquia, cuius fuo-
 mus infamia, cuius cinis immundicia, cuius finis geheno-
 na. Diuus etiam Ambrosius per belle totam libidinis na-
 turam breui oratione compræhedit. Sæuus inquit stimu-
 lus libido, qui nunquã manere quetũ patitur affectũ, nocte
 feruet, die uero anhelat. Negat idem innixus multis scri-
 pturæ testimoniis uoluptatem in homine Deo auctore
 creatam, sed serpētis potius insidiis, atque illecebris unã cū
 peccato fuisse aduectam. Quærit propterea quomodo
 ad paradysum reuocare nos possit uoluptas, quæ nos à
 principio inde detruferat in abyssum. Beatus quoque Au-
 gustinus, quid et ipse de hac re sentiat paucis explicat. Lu-
 xuria inquit inimica Deo, inimica uirtutibus, perdit om-
 nẽ substantiam, & ad præsens uoluptate deliniens, futurã
 nõ sinit cogitare egestatem. Nõ abesse quoque debet ex
 hoc albo diuus pōtifex Gregorius: qui tm̄ imputat huic
 libidinis uitio: ut asserat quælibet bona opera, nisi unum
 luxuriæ scelus absit, nihil prodesse posse, sed penitus im-
 mensitate tãti criminis obrui. Hugo & ipse nõ ignobilis
 doctor, licet aliquãto recētior, hæc ipsam libidinẽ ita ele-
 gãter descripsit. Libido inquit est immoderata carnis pe-
 tulantia, dulce uenenum, importuna lues, perniciofa po-
 tio, quæ & humanum corpus debilitat, et uirilis animi ro-
 bur eneruat. Nec Augustini Dati elegantem de hac ipsa
 re sententiã hoc loco pretermittendã putauit. Anxie in-
 quit uoluptas appetitur, sordide perficitur, momẽto ef-
 fruit, aculeos graues relinquit, dolores sæuos parit, tota
 denique à ratione fœlicitatis abhorret. Ioãnes etiã Chry-

DE MOLESTIIS CONIV.

fofomus cuius penè oblitus sum , quia aliena à nostris
 lingua locutus est. Non tam uehementer ait fluuorum,
 cūrfus ripas corrodere, & summittere solet, quam luxus
 & uoluptates omnia ualetudinis fomenta subuertere .
 Pulcherrimos commentus est & Marsilius Ficinus pla-
 tonicus præstantissimus contra uoluptatem apologos :
 in quibus affabre naturam illius expresfit: asserens in cœ-
 lum ueram uoluptatem translata & in terris tantum
 modo iacturam sub falso nomine uoluptatis inter ho-
 mines uersari. Verum quia longum foret, & contra nos-
 trum institutum hic eos referre: lectorem, qui totam fab-
 bulam querit, ad huius auctoris epistolas remitto . Sed
 iam de hoc satis pro instituto opere , & pro ornamento
 dictorum: non est quidem aut temporis, huius, aut cœ-
 ptæ rei, plura de hac perniciosa uoluptate repetere .
 Etenim si uero præclarissima quæque bene sententi-
 um contra libidinem citare testimonia, non erit locus
 præterea ut quicquam ex nobis ultra dicamus : quum
 fere scriptores omnes, & uniuersi sapientes in hanc par-
 tem, ut in ferocissimam beluam unanimiter impetum
 faciant: atque certo ictu in eam pro uiribus quisque su-
 is acutissima sententiarum tela contorqueat. Satis pro-
 festo sunt in promptu eiusmodi dicta lectoribus cupi-
 dis, & sapientiæ studiosis . Quamobrem (ut repeti-
 mus quod omisimus .) quum omnis libido, & mu-
 lierum consuetudo tantopere excarnificet hominem,
 & de tam multis rebus anxium, atque sollicitum reddat,
 minime inducendus est animus credere, posse ullo mo-
 do fieri, ut iure homo sacerdos, sicut uulgo cæteri, his
 tantis molestis occupetur : quum oporteat (ut satis di-
 ctum est) sacerdotes ipsos ex officio, & ordine propi-
 us aris semper assistere, & libere absque cura familiari
 assiduos mysteriis sacris intendere : ducesq; esse homi-
 num cæterorum: atque eis sicut nomine, loco, habitu
 dignitateq; præcedunt: ita quoq; & castimonia, & uita,

sanctitate precellere. Sed quam peruerse aberrant plerique
à professione cellbatus, instauratis paululum uiribus
Deo adiuante sequenti libro dicemus.

BERNARDINI SCARDÆONII
PATAVINI DE CASTITATE
LIBER QVINTVS.
EXORDIUM.

De Male Profitentibus religionem.

LICET in ipso scribendi initio ni-
hil minus q̄ reprehendere, aut accu-
sare quempiam cogitarim, proptes-
rea q̄ omni prorsus uitio carere de-
bet, qui in aliorum uitia paratus est
dicere: tamen ex instituto opere, ni-
si præuaricator nostræ causæ effici-
uelim, uel inuitus non solum in fœ-
das quorūdam nostri ordinis libidines, sed etiam in affi-
nes libidinū mores, atq; alia uitia dicere coactus sum: ue-
ritus ne calumniatur me fortasse quispiam, quasi Afrorū
opinionē secutus sim, q̄ (ut scribit, D. Augustinus) unum
tantūmodo libidinis crimen imputāt sacerdotibus, cæ-
tera flagitia pro nihilo ducentes. Existimaui ergo operæ
præcium fore pessima quæq; facinora put mihi succur-
rerint nactus hinc idoneā occasionē amice, & absq; ulla
priuata cōtumelia odio ue alicuius incessere, quæ mo-
do in eo ordine uulgo, & ab omnibus bonis iure merito
tq; dānantur: tā & si nihil est quod uerear hic affirmare
eū Afris, libidinis uitū unū eē ex grauiorib; q̄ possint sa-
cris hoibus exprobrari. Nullū enim malū potius audit,
spurci olet, lati serpit, frequētius adoritur hominē, seri-
derelinq; q̄ spurcissima hæc, et incōcessa libido. Quæ q̄
dē usq; adeo ē abominabilis: ut de nullo alio pctō legat